

Směnečné prezentace a protestace, směnečný postih

Josef Kotásek

Manipulace se směnkou před a po splatnosti

Číslo	XXX	v	Praze	dne	1.ledna 2013	XX
		<small>místo a datum vystavení směnky</small>				<small>(slovo slovy)</small>
Dne	31. prosince 2013					
		<small>(slovo slovy)</small>		ZA TUTO VLASTNÍ SMĚNKU ZAPLATĪM BEZ PROTESTU		
Jména	František Bohatý, r.č. 670101/1111		= 1.500,--	Kč	XXX	hal.
Slovy	Jedentisícipětset.					<small>korun českých, halibě jako nahole</small>
Splatno u	XXX					
Místo placení	Praha 1, Jindřišská 2789/6					
			Marie Chudá, r.č. 776110/1234 č.OP 123456789 Nová 352 Praha 9 <i>Chudá</i> <small>Jméno (jméno, příjmení), adresa a podpis vystavatele</small>			

Manipulace se směnkou

V Praze, dne 28. 2. 2014

Za tuto směnku zaplaťte dne 4. 12. 2018 Karlovi Remiášovi částku padesát tisíc korun.

Směnečník :   Jan Smelý   *Akceptuji Smelý*

Olomouc

Místo splatnosti: Brno, Právnická fakulta MU, Veveří 70, 61180

Jan Vystavil

Opakování: výstavce vlastní směnky a směnečník

► Přímý dlužník: čl. I § 78 + čl. I § 28

§ 28

- (1) Přijetím se směnečník zavazuje zaplatit směnku při splatnosti.
- (2) Není-li směnka zaplacená, má majitel, i když je výstavcem, proti příjemci přímý nárok ze směnky na vše, co lze žádat podle §§ 48 a 49.

§ 48

- (1) Majitel může postihem žádat:

1. směnečný peníz, pokud nebyla směnka přijata nebo zaplacená, s úroky, byly-li ujednány;
2. šestiprocentní úroky ode dne splatnosti;
3. útraty protestu a podaných zpráv, jakož i ostatní útraty;
4. odměnu ve výši jedné třetiny procenta směnečného peníze nebo v nižší dohodnuté výši.

Postavení výstavce cizí směnky

- ▶ Nepřímý dlužník (postižní, postihový, regresní)

Čl. I § 9

Výstavce odpovídá za přijetí a zaplacení směnky.

Svou odpovědnost za přijetí může výstavce vyloučit; každá doložka, kterou vyloučí svou odpovědnost za zaplacení, platí za nenapsanou.

Opakování: Splatnost

- ▶ 4 varianty (ve skutečnosti 3)
  - ▶ Na viděnou (vistasměnky)
  - ▶ Na určitý čas po viděné (lhůtní vistasměnky)
  - ▶ Na určitý čas po vystavení (datosměnky)
  - ▶ V určitý konkrétní den (fixní, precizní směnky)

Lhůta „do...“

NEPLATNOST: rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3361/2010

Ale:

Vzhledem k umístění obou údajů na směnce a jejich zřetelné vzájemné vazbě (kdy údaje o splatnosti směnky „na viděnou“ a o lhůtě „do 31. prosince 2009“ jsou součástí jedné a téže doložky, přičemž vymezení lhůty navazuje na text určující, že směnka bude splatná při jejím předložení) totiž nelze než dovodit, že smyslem uvedeného zápisu na směnce bylo (v souladu s ustanovením čl. I. § 34 odst. 1 směnečného zákona) prodloužit zákonnou lhůtu k předložení směnky k placení (od udaného dne vystavení směnky) do 31. prosince 2009.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. června 2015, sp. zn. 29 Cdo 894/2013

Místo placení

Údaj platebního místa

K naplnění požadavku určitosti údaje platebního místa přitom postačí, je-li platební místo na směnce vyznačeno alespoň s přesností obce nebo města

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2009, sp. zn. 29 Cdo 3964/2009

Údaj místa, kde má být placeno, musí být na směnce vyznačen způsobem nevzbuzujícím pochybnosti o tom, kde má výstavce směnky vlastní povinnost plnit a majitel směnky právo plnění vyžadovat; **případná odchylka od „úředně zavedeného“ označení platebního místa (obce), nemající za následek vznik takových pochybností, není významná a není důvodem neplatnosti směnky**

"Zkratka statutárního města Karlovy Vary ve znění ‚K. Vary‘ je zkratkou ustálenou a je již spíše notorií."

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2013, sp. zn. 29 Cdo 3817/2012

Zákonné platební místo

▶ Cizí směnka

- ▶ Není-li zvláštního údaje, platí, že místo uvedené u jména směnečnickova je místem platebním a zároveň místem směnečnickova bydliště.

▶ Vlastní směnka

- ▶ Není-li zvláštního údaje, platí, že místo vystavení směnky je místem platebním a zároveň místem výstavcova bydliště

Neurčitost místa?

Kostelec?

K naplnění požadavku určitosti údaje platebního místa postačí, je-li platební místo na směnce vyznačeno alespoň s přesností obce nebo města.

Uvedením názvu obce je platební místo směnky nepochybně vymezeno dostatečně určitým způsobem, a to bez zřetele k tomu, zda případně existuje více obcí stejného názvu. Výklad, podle něhož by v případě výskytu více míst (obcí, měst) shodného názvu bylo zapotřebí – k naplnění požadavku určitého vymezení platebního místa – uvést na směnce ještě další údaje odlišující místo, kde má být směнка zaplácena od ostatních míst shodného názvu, nemá oporu ve směnečném zákoně a ve svých důsledcích by vedl k tomu, že na účastníky směnečných vztahů by byly – ohledně jejich místních znalostí – kladeny naprosto nepřiměřené a ničím neodůvodněné požadavky.

Směnky lokalizované k věřiteli

Spory jsou vedeny o přípustnost opisného určení místa platebního slovy „v sídle věřitele“, „v sídle majitele“, „v sídle remitenta“ apod.

„zaplatím za tuto směnku vlastní při předložení částku 54 544 Kč (slovy: padesátčtyřitisícpětsetčtyřicetčtyři korun českých) společnosti E. L., s. r. o., sídlo věřitele je místem platebním“.

„je-li na směnce určitě a srozumitelně vyznačeno sídlo věřitele a údaj o tom, že sídlo věřitele je místem, kde má být placeno, neobstojí právní závěr, že směnka je pro neurčitost platebního místa neplatná“.

Více provozoven

Z hlediska určitosti platebního místa přitom není významné, zda se v rámci směnkou vymezeného platebního místa případně nachází více provozoven označené osoby, v nichž by mohla být směnka k placení předložena. V takovém případě by totiž majitel mohl směnku k placení předložit podle své volby v kterékoli z nich. Přitom na povinnost zaplatit směnku bez jakýchkoli pochybností nemůže mít vliv ani skutečnost, že k datu její splatnosti v rámci vymezeného platebního místa provozovna osoby, u níž má být placeno, neexistuje (byla v mezidobí zrušena); rozhodující totiž je, že i nadále zůstává jednoznačně určené místo placení.

Význam prezentace a protestace

První a druhý zachovávací úkon

▶ Čl. I § 53 SŠZ

Zmeškáním lhůt stanovených k předložení směnky na viděnou nebo na určitý čas po viděné, k protestaci pro nepřijetí nebo pro neplacení, k předložení směnky k placení při doložce "bez útrat" **ztrácí majitel** svá práva proti indosantům, výstavci a všem ostatním osobám směnečně zavázaným vyjma příjemce.

Vyšší moc ve směnečném právu

- ▶ - čl. I § 54 SŠZ
- ▶ - „osobní vyšší moc“
- ▶ (1) Vadí-li včasnému předložení směnky nebo včasné protestaci nepřekonatelná překážka (zákonné ustanovení některého státu nebo jiný případ vyšší moci), **prodlužují se lhůty** stanovené pro tyto úkony.
- ▶ (2) Majitel je povinen neprodleně dát zprávu svému indosantu o případu vyšší moci, vyznačit tuto zprávu na směnce nebo přívěsku a připojit datum a podpis; kromě toho platí ustanovení § 45. (3) Pomine-li vyšší moc, musí majitel neprodleně předložit směnku k přijetí nebo k placení a po případě dát učinit protest.
- ▶ (4) Trvá-li vyšší moc **déle než třicet dní** po splatnosti, lze vykonat postih, aniž je třeba předložit směnku nebo učinit protest.
- ▶ (5) ....
- ▶ (6) O skutečnostech, které se **týkají toliko osoby majitele** nebo toho, koho majitel pověřil předložit směnku nebo učinit protest, platí, že nejsou případy vyšší moci.

Paliativum v důkazním postavení dlužníka?

čl. I § 46:

- ▶ Výstavce, indosant nebo směnečný rukojmí může doložkou "bez útrat", "bez protestu" nebo jinou doložkou stejného významu na směnku napsanou a podepsanou zprostit majitele povinnosti, aby k zachování postihových práv dal učinit protest pro nepřijetí nebo pro neplacení.
- ▶ Doložka nezprošťuje majitele povinnosti směnku včas předložit a dát potřebné zprávy. **Prokázat, že lhůty nebyly dodrženy, náleží tomu, kdo se toho proti majiteli dovolává.**

Prezentace k přijetí

- ▶ Čl. I § 21 - 29 SŠZ
- ▶ Přijetím se směnečník zavazuje zaplatit směnku při splatnosti.
- ▶ Není-li směnka zaplácena, má majitel, i když je výstavcem, proti příjemci přímý nárok ze směnky na vše, co lze žádat podle §§ 48 a 49.

Prezentace k placení - průběh

- ▶ Čas – 3 druhy splatnosti, speciální pravidla pro vistasměnky
- ▶ Přesná denní doba – 9.00 – 18,00

Placení směnky před splatností a liberační účinky platby neoprávněnému

---

- ▶ Majitel směnky není povinen přijmout placení před splatností.
  - ▶ Směnečník, který platí před splatností, jedná na vlastní nebezpečí.
  - ▶ Kdo platí při splatnosti, zprošťuje se svého závazku, nejedná-li podvodně nebo nelze-li mu přičíst hrubou nedbalost. Je povinen zkoumat **správnost řady indosamentů, nikoli však podpisy indosantů.**
-
- ▶ **Srov. čl. I § 16 SŠZ**

Placení směnky

- ▶ Směnku splatnou v určitý den nebo v určitý čas po datu vystavení nebo po viděné musí majitel předložit k placení v den platební nebo v jeden den ze dvou následujících pracovních dnů.
- ▶ Vistasměnka – do jednoho roku od vystavení
- ▶ Směnečník může při placení směnky žádat, aby mu byla vydána opatřená **potvrzením majitele** o placení. Majitel nesmí odmítnout placení částečné. Při částečném placení – kvitance na směnce plus potvrzení platby.

Prezentace k placení - průběh

- ▶ Čas – 3 druhy splatnosti, speciální pravidla pro vistasměnky
- ▶ Přesná denní doba – 9.00 – 18,00
- ▶ Místo – směnka samotná, event. čl. I § 87
- ▶ Osoby: formálně legitimovaný věřitel či pověřená osoba, srov. čl. I § 16 SŠZ

Placení směnky na cizí měnu

- ▶ Zní-li směnka na měnu, která není v oběhu v platebním místě, lze směnečný peníz zaplatit v tuzemské měně podle hodnoty, kterou má v den splatnosti.
- ▶ V případě prodlení - majitel volí zda má být směnečný peníz zaplacen v tuzemské měně podle kursu v den splatnosti nebo podle kursu v den platební.

Protestace

Druhý zachovávací úkon, formálně nenahraditelný

Druhy protestů – obecní (místní), soudní a notářský

Význam doložky „bez útrat“, čl. I § 46:

- ▶ Výstavce, indosant nebo směnečný rukojmí může doložkou "bez útrat", "bez protestu" nebo jinou doložkou stejného významu na směnku napsanou a podepsanou zprostit majitele povinnosti, aby k zachování postihových práv dal učinit protest pro nepřijetí nebo pro neplacení.
- ▶ Doložka nezprošťuje majitele povinnosti směnku včas předložit a dát potřebné zprávy. Prokázat, že lhůty nebyly dodrženy, náleží tomu, kdo se toho proti
- ▶ majiteli dovolává.

Protestace – obsah protestní listiny

V protestní listině nutno uvést: 1. jméno toho, pro koho a proti komu se protest činí; 2. údaj, že ten, proti němuž se protest činí, byl bez výsledku vyzván k směnečnému plnění nebo že ho nebylo lze zastihnout nebo že nebylo lze vypátrat místnost, kde provozuje svůj podnik, ani jeho byt; 3. údaj místa a data, kde a kdy došlo k výzvě nebo k bezvýslednému pokusu o ni; 4. jde-li o přijetí nebo zaplacení pro čest, poznámku, od koho, pro koho a jak bylo nabídnuto nebo jak došlo k přijetí nebo k zaplacení pro čest; 5. požádá-li směnečník, jemuž byla směnka předložena k přijetí, aby mu byla ještě znovu předložena v následující den, poznámku o tom; 6. doslovný opis směnky (opisu) se všemi indosamenty a poznámkami; 7. podpis

Postih

Nebyla-li směnka zaplacená, může majitel při splatnosti směnky vykonat postih proti indosantům, výstavci a jiným osobám směnečně zavázaným.

Stejně právo má majitel ještě před splatností směnky:

1. bylo-li přijetí zcela nebo zčásti odepřeno;
2. bylo-li ohledně majetku směnečníka, ať přijal směnku nebo ne, vydáno rozhodnutí o úpadku¹⁾ nebo o zamítnutí insolvenčního návrhu¹⁾ pro nedostatek majetku, zastavil-li směnečník své platy nebo byl-li bezvýsledně veden výkon rozhodnutí nebo exekuce na jeho majetek;
3. bylo-li ohledně majetku výstavce směnky, který zakázal její předložení k přijetí, vydáno rozhodnutí o úpadku nebo o zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku.

▶ Odepření přijetí nebo placení musí být zjištěno veřejnou listinou

Postih II

Všichni, kdož směnku vystavili, přijali, indosovali nebo se na ní zaručili, jsou zavázáni majiteli rukou společnou a nerozdílnou.

Postih regulérní či skákavý

Postižní práva - má rovněž každá osoba, která se podepsala na směnku a ji vyplatila.

- ▶ § 48 (1) Majitel může postihem žádat:
  - ▶ 1. směnečný peníz, pokud nebyla směnka přijata nebo zaplacená, s úroky, byly-li ujednány;
  - ▶ 2. šestiprocentní úroky ode dne splatnosti;
  - ▶ 3. útraty protestu a podaných zpráv, jakož i ostatní útraty;
  - ▶ 4. odměnu ve výši jedné třetiny procenta směnečného peníze nebo v nižší dohodnuté výši.
- ▶ *U postihu před splatností, se odečtou se od směnečného peníze*
- ▶ úroky za mezidobí.

Shrnutí přednášky na příkladu

Horní Lhota, 12.6.2018

Za tuto směnku zaplatím v Brně dne 31. 10. 2018 na řad Janu Věřiteli, r.č.774414/1122 Brno, částku 12.000,-Kč.

Jako rukojmí:

ABCDEF, a.s., IČ 49875262, se sídlem Jiráskova 448, 62100 Brno

Za ABCDEF, a.s. Jan Novák, p.p

Jan Novák

Výstavce:

Pavel Vystavil

RUB:

Za mě na řad Janu Podajnému, bytem Slováčkova 34, 61400 Praha

Jan Věřitel

Za mě na řad Pavlíně Zelené, Cyrilov 68, 59461 Cyrilov

Podajny Jan

Za mě na řad Jindřichu Odvážnému, Konečného náměstí 8, 61200 Brno

Zelená Paulína
